

Донбаська державна машинобудівна академія

Силабус навчальної дисципліни «Історія України та української культури» на 2025/2026 навч. рік

Галузь знань	13 Механічна інженерія
Спеціальність	136 Металургія
ОПП (ОНП)	Ливарне виробництво чорних та кольорових металів і сплавів
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Форма навчання	Денна/денна прискорена та заочна
Семестр, в якому викладається дисципліна	4а, 4б
Статус дисципліни	Обов'язкові навчальні дисципліни
Обсяг дисципліни	150 годин (5,0 кредитів ЄКТС)
Мова викладання	українська
Оригінальність навчальної дисципліни	
Факультет	Економіки та менеджменту
Кафедра	Філософії та соціально-політичних наук
Розробник	Яковенко Юлія Леонідівна, кандидат історичних наук, доцент +380502320511, jullyak@ukr.net
Викладач, який забезпечує проведення лекційних занять	Яковенко Юлія Леонідівна, кандидат історичних наук, доцент +380502320511, jullyak@ukr.net
Викладач, який забезпечує проведення практичних/лабораторних занять	Яковенко Юлія Леонідівна, кандидат історичних наук, доцент +380502320511, jullyak@ukr.net
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Дистанційне навчання
Лінк на дисципліну	http://moodle-new.dgma.donetsk.ua/course/view.php?id=1069

Кількість годин	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Самостійна робота	Вид підсумкового контролю
150	40	20	-	90	екзамен

<p>Що буде вивчатися (предмет навчання)</p>	<p>У результаті вивчення дисципліни студент повинен</p> <p>знати: основні етапи та періодизацію історії України від найдавніших часів до сучасності, ключові події та закономірності державотворчих процесів Русі, Гетьманщини й модерної України, зміст провідних пам'яток права та суспільної думки, характерні риси головних культурних епох від античності та бароко до розстріляного відродження й постмодерну, роль визначних політичних і культурних діячів у націєтворенні, а також тяглість формування української ідентичності у контексті європейського цивілізаційного простору.</p> <p>уміти: самостійно аналізувати та критично оцінювати історичні джерела й наукову літературу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки між політичними подіями та культурними явищами різних епох, аргументовано дискутувати про дискусійні питання національної історії, ідентифікувати об'єкти культурної спадщини України та пояснювати їхнє значення, застосовувати набуті знання для аналізу сучасних суспільних процесів і протидії історичним маніпуляціям, а також формулювати власні висновки щодо ролі України у світовому історико-культурному процесі.</p>
<p>Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета)</p>	<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Історія України та української культури» є вивчення закономірностей виникнення і розвитку української нації, її державності та культури на території України, складного історичного шляху українського народу, дії об'єктивних законів розвитку суспільства, ролі суб'єктивних факторів у процесі їх реалізації, формування загальних основ та системи суспільно-політичних знань, сучасного політичного, історичного, культурологічного мислення, почуття патріотизму, національної гідності, об'єктивності в оцінці подій і фактів історії України та української культури у майбутніх спеціалістів, а також набуття навичок застосування зазначених компетентностей у професійній діяльності.</p>
<p>Чому можна навчитися (результати навчання) (відповідно до ОПП)</p>	<p>ПР 7. Вміння здійснювати пошук літератури, консультиватися і критично використовувати наукові бази даних та інші відповідні джерела інформації з метою детального вивчення і дослідження інженерних питань відповідно до спеціалізації.</p> <p>ПР 14. Вміння ефективно формувати комунікаційну стратегію і спілкуватися державною та іноземною мовами з питань інформації, ідей, проблем та рішень, що стосуються спеціалізації, з інженерним співтовариством і суспільством загалом.</p> <p>ПР 15. Готовність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.</p> <p>ПР 17. Вміння брати на себе відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.</p>
<p>Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності) (відповідно до ОПП)</p>	<p><i>Загальні компетентності:</i></p> <p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 3. Здатність самостійно вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 18. Здатність грамотно будувати комунікацію, виходячи із цілей і</p>

	ситуації спілкування.
Навчальна логістика	<p>Зміст дисципліни:</p> <p>ЗМ 1. Історія України з найдавніших часів до кінця XIX ст.</p> <p>Т. 1. Вступ. Витоки українського народу, його державності та культури</p> <p>Т. 2. Україна княжої доби та її роль у світовій історії. Київська Русь. Культура Київської Русі</p> <p>Т. 3. Феодална роздробленість Русі. Галицько-Волинське князівство.</p> <p>Т. 4. Литовсько-польська доба в історії України. Культура України в XIV–XVI ст.</p> <p>Т. 5. Козацька доба. Визвольна війна українського народу середини XVII ст. Формування української держави</p> <p>Т. 6. Велика Руїна.</p> <p>Т. 7. Гетьманщина. Ліквідація української автономної державності. Україна у XVIII ст. Культура України наприкінці XVII – у XVIII ст.</p> <p>Т. 8. Україна у складі Російської та Австро-Угорської імперій у XIX ст. Українська культура у XIX ст.</p> <p>ЗМ 2. Історія України XX – початку XXI ст.</p> <p>Т. 9. Україна наприкінці XIX – початку XX ст. Українська культура на початку XX ст.</p> <p>Т. 10. Українська національно-демократична революція 1917–1921 рр. Україна в революціях 1917 р. та в роки громадянської війни (1917-1920 рр.)</p> <p>Т. 11. Україна у роки нової економічної політики (1921-1928 рр.). Культурне будівництво у 1920-ті роки</p> <p>Т. 12. Радянська Україна у складі СРСР у 1928-1938 роках. Культурне будівництво.</p> <p>Т. 13. УРСР в роки Другої світової війни (1939-1945 роки)</p> <p>Т. 14. Суспільно-політичний, соціально-економічний та культурний розвиток України від другої половини 40-х до середини 80-х рр. XX ст.</p> <p>Т. 15. Україна і перебудова (1985-1991)</p> <p>Т. 16. Національно-державне відродження українського народу. Незалежна Україна в сучасному світі. Основні тенденції розвитку української культури</p>
Пререквізити	Шкільні курси історії України та всесвітньої історії, правознавство
Постреквізити	Вивчення «Історії України та української культури» закладає фундаментальну основу для розуміння національної ідентичності та цивілізаційного шляху держави, що є критично важливим для формування світогляду здобувачів освіти. У 4 семестрі студентам пропонуються наступні вибіркові дисципліни: Соціологія, Інформаційні війни, Релігієзнавство, Героїчні особистості в історії України, Історія науки і техніки. У 5 семестрі - Політологія, Правознавство. Усі вони логічно продовжують та доповнюють базу гуманітарних і суспільствознавчих знань, дозволяючи випускникам краще орієнтуватись в складних соціально-політичних процесах, правових нормах, етичних засадах.
Політика курсу	Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача. Під час роботи над індивідуальними завданнями та проектами не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими оригінальними.
Оцінювання досягнень	При визначенні загальної оцінки враховуються результати поточного контролю, а також результати захисту індивідуальних завдань та самостійної роботи. Екзамен за системою ЕКТС отримують здобувачі, які

	<p>виконали всі види робіт і набрали не менше 55 зі 100 балів за результатами навчання.</p> <p>55-100 балів - виставляється, якщо здобувач продемонстрував рівень знань від середнього до високого, розуміння основного програмного матеріалу в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, у цілому впорався з поставленим завданням, передбаченими програмою на рівні репродуктивного відтворення. 0-55 балів – «Не зараховано» - виставляється, якщо здобувач виявив серйозні прогалини в знаннях основного матеріалу, зробив принципові помилки.</p>
<p>Інформаційне забезпечення</p>	<p><i>Основна література</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Алексєєв С. В. Історія України : короткий курс лекцій (для студентів усіх спеціальностей та форм навчання) / С. В. Алексєєв. – Краматорськ : ДДМА, 2007. – 228 с. 2. Алексєєв С. В. Політичні партії в Україні (1900–1917): навч. посібник з курсу «Історія України» для студентів усіх спеціальностей / С. В. Алексєєв. – Краматорськ : ДДМА, 2003. – 72 с. 3. Білоцерківський В. Я. Історія України : навч. посібник / В.Я Білоцерківський. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 536 с. 4. Бойко О. Д. Історія України: навч. посібник / О. Д. Бойко. – Видання 4-те, виправлене, доп. – К. : Академвидав, 2012. – 704 с. – ISBN 978-617-572-042-4. 5. Грицак Я. Нарис історії України: Формування модерної нації ХІХ-ХХ століття. – Київ : Yakaboo Publishing, 2022. – 656 с. - ISBN 978-617-7544-12-7. 6. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. – К. : Портал, 2022. – 416 с. - ISBN 978-617-7925-56-8. 7. Іваненко В.В. Історія і культура України : електрон. підручник для студ. природнич. і техн. спец. / В. В. Іваненко, Г. Г. Кривчик. – Д.: ДНУ ім. Олесья Гончара, 2016. – 206 с. – Режим доступу : http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream/123456789/4653/1/Ukraine_history.pdf 8. Історія України : підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовок та інш.; за заг. ред. М. І. Бушина, О. І. Гуржія]. – Черкаси : ЧДТУ, 2016. – 644 с. - ISBN 966-7154-13-0 9. Історія України / [С. В. Кульчицький, В. Ф. Верстюк, О. В. Гарань та інш.; під заг. ред. В. А. Смолія]. – К. : Альтернативи, 1997. – 416 с. – ISBN 5-86248-127-3. 10. Історія України : довідник / [уклад. Н. Л. Стешенко, О. А. Довбня]. – 2-е вид., перероб. та доп. – Краматорськ : ДДМА, 2011. – 68 с. 11. Історія України з найдавніших часів до початку ХХІ ст. : зб. документів і матеріалів / [уклад. С. В. Алексєєв, Н. Л. Стешенко]. – Краматорськ : ДДМА, 2017. – 204 с. 12. Стешенко Н. Л. Історія України (друга половина 50-х – перша половина 80-х рр. ХХ ст.) : навчальний посібник / Н. Л. Стешенко. – Краматорськ : ДДМА, 2012. – 56 с. 13. Передерій І.Г. Історія української культури: навч. посіб. для студентів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання / І.Г.Передерій, О.В.Тевікова, А.В.Нарадько; за ред. І.Г.Передерій. Полтава: ПолтНТУ, 2015. 274 с. 14. Рибалка І. К. Історія України. В 2 ч. Ч. 1 : Від найдавніших часів до кінця ХVІІІ ст. : підручник для студентів іст. ф-тів вузів / І. К. Рибалка. – Харків : Основа, 1995. – 448 с. – ISBN 5-7768-0241-5 : 137000.00. 15. Рибалка І. К. Історія України. В 2 ч. Ч. 2 : Від початку ХІХ ст. до лютого 1917 р. : підручник для студентів іст. ф-тів вузів / І. К. Рибалка. –

Харків : Основа, 1997. – 480 с. – ISBN 5-7768-0470-1.

Допоміжна література

1. Бокань В., Польовий Л. Історія культури України: Навч. посіб. К.: МАУП, 2002. – 3-тє вид., стереотип. 256 с.
2. Губарев В. К. Історія України : універс. довідник. Донецьк : БАО, 2009. 383 с.
3. Дорошенко Д. І. Нарис історії України в 2-х т. Т. 1 : до половини XVII ст. К. : Глобус, 1992. 238 с.
4. Дорошенко Д. І. Нарис історії України в 2-х т. Т. 2 : від початку XVII ст. К. : Глобус, 1992. 349 с.
5. Історія України : довідник / упоряд.: С. Крупчан [та ін.]. 5-тє вид., перероб. і доп. К. : Казка, 2010. 736 с.
6. Історія України : навчально-методичний посібник для семінарських занять / за ред. В. М. Литвина. К. : Знання, 2006. 607 с.
7. Історія України та її державності : курс лекцій : навч. посіб. для студ. і викладачів вищ. навч. закл. / Л. Є. Дещинський [та ін.]; наук. ред. Л. Є. Дещинський. Вид. 5-тє, перероб. і допов. Л. : Національний ун-т «Львівська політехніка», 2009. 474 с.
8. Історія української культури: Курс лекцій / під заг. ред. д.іст.н. С.О.Костишевої. К.: ІВЦ „Вид-во «Політехніка», 2010. 334 с.
9. Литвин В. М. Історія України : підручник. 5-тє допов. вид. К. : Наукова думка, 2010. 828 с.
10. Малий словник історії України / В. Смолій [та ін.]. К. : Либідь, 1997. 464 с.
11. Михальчук П. А. Термінологічний і хронологічний довідник з історії України. 4-тє вид. Т. : Підручники і посібники, 2009. 192 с.
12. Мітягін В. Ю. УСЕ. Історія України : [довідник] / ред. С. Кульчицький. К. : Майстер-Клас, 2009–2010. 240 с.
13. Пасічник М. С. Історія України: державницькі процеси, розвиток культури та політичні перспективи : навч. посіб. К. : Знання, 2006. 735 с.

Web-ресурси

<http://www.history.org.ua/index.php?urlcmt=JournALL/select.php&seriaName=geo>
<http://www.cossackdom.com>
http://www.geocities.com/ua_ukraine/ukrainerus.html
<http://www.uahistory.cjb.net/>
<http://www.holodomor33.org.ua/library.php>
<http://ukrarmy.kiev.ua/>
<http://sumy.net.ua/?p=1>
<http://www.studentbooks.com.ua/content/view/119/49/1/1/>
<https://old.uinp.gov.ua/ebooks?page=1>
<https://www.warmuseum.kiev.ua/>
<http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?C21COM=F&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU>

Розробник:

Ю.Л.Яковенко

« 28 » серпня 2025 р

Гарант освітньої програми

М.М. Федоров

« 30 » серпня 2025 р

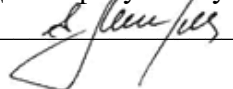
Розглянуто і схвалено
на засіданні кафедри ТОЛВ
Протокол № 1 від 03.09.2025
В.О. завідувача кафедрою ФСПН

О.П.Кваша

Затверджую

Декан факультету

Є.В.Мироненко